

Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Навчально-науковий інститут
педагогіки і психології

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

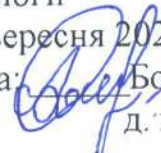
Директор Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології
проф. С. М. Кондратюк
«27» вересня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

ОК 2.1. Психологія освіти

галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)
спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
(шифр і назва)
освітньо-професійна програма
Середня освіта (Біологія, природознавство та здоров'я людини)
другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва)
Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією
НН інституту педагогіки і
психології
«27» вересня 2022 р.
Голова: Бондаренко Ю. А.,
д. пед. наук, професор

Суми – 2022

Розробники:

Щербакова І. М. – к. філос. н, доцент, доцент кафедри психології

Пухно С. В. – к. психол. н, доцент, доцент кафедри психології

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри психології.
Протокол № 2 від «22» вересня 2022 р.

Завідувач кафедри

Кузікова С. Б.,
д. психол. н., професор

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й		1-й	
Лекції			
14 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
14 год.		4 год.	
Лабораторні			
–		–	
Самостійна робота			
60 год.		82 год.	
Консультації:			
2 год.	-		
Загальна кількість годин – 90	Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Психологія освіти»

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія освіти» є:

- сформувати у студентів знання про сутність та закономірності психічного розвитку людини в процесі засвоєння соціально-історичного досвіду та про психологічні особливості процесу навчання та виховання як цілеспрямованого керування цією діяльністю;
- сформувати у студентів цілісні знання про психологічні аспекти педагогічної діяльності в сучасних освітніх установах;
- формувати у студентів компетентності щодо визначення продуктивності освітнього процесу і оптимальності умов досягнення високих результатів у професійній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Психологія освіти» є:

- розкрити сутність основних понять, які в сукупності визначають психологічну характеристику сучасної освіти;
- розкрити й проаналізувати предметний зміст і мотивацію сучасної освітянської діяльності;
- забезпечити засвоєння основних психологічних характеристик педагогічної діяльності;
- формувати у студентів навички аналізу психологічних аспектів педагогічної діяльності з метою їх застосування в майбутній професійній діяльності;
- сприяти розвитку творчого особистісного та професійного потенціалу студентів;
- сприяти становленню особистісної професійно-педагогічної позиції в аналізі і оцінці педагогічної діяльності фахівців сучасної освіти;
- формувати у студентів змістовний інтерес до психологічного світу дітей різного вікового періоду, підлітків, юнаків та молоді, як необхідну умову ефективного виконання завдань їх майбутньої професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні оволодіти наступними **програмними компетентностями**:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біологічної, педагогічної та споріднених наук, що передбачає застосування теорій та методів педагогічних наук, предметної галузі біології, проведення наукового дослідження, готовність до інноваційної та дослідницької діяльності; характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу на базовому та профільному рівні середньої освіти закладу загальної середньої та фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти.

ЗК 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права та обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, нетерпимості до корупційної поведінки, поважне ставлення до права й

закону, володіння достатнім рівнем професійної правосвідомості.

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети, дотримуватися принципів професійної етики, адаптуватися до різних професійних ситуацій.

ЗК 6. Здатність до системного творчого мислення, формування наукового світогляду; планувати та реалізувати заходи з організації освітнього процесу.

ЗК 11. Здатність використовувати технічні засоби навчання, вербальні та невербальні прийоми і засоби інформаційного впливу на слухачів. Здатність здійснювати емоційно-експресивний вплив на аудиторію.

СК 1. Здатність оперувати новітніми концептуальними та методологічними знаннями в галузі освіти та загальних тенденцій розвитку освіти; впроваджувати педагогічні технології.

СК 3. Здатність до проектування й організації освітнього процесу з урахуванням особистих потреб і пізнавальних можливостей учнів та обґрунтованим вибором різних методик та технологій навчання, ефективно застосовувати основні педагогічні концепції, забезпечувати партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу під час навчання біології, природознавства, основ здоров'я людини.

СК 4. Здатність створювати рівноправний та справедливий клімат для навчання та діагностування учнів, в той же час забезпечувати реалізацію принципів диференціації та індивідуалізації навчання біології та методик навчання біології, природознавства, основ здоров'я людини, організувати безпечне та здорове освітнє середовище.

СК 8. Здатність створювати розвивальне освітнє середовище для учнів, забезпечувати педагогічний супровід їх соціалізації, професійного самовизначення та свідомого вибору життєвого шляху.

СК 10. Здатність до безперервного професійного розвитку і рефлексії.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Відсутні. Вивчення дисципліни передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка, затвердженого наказом № 420 від 30 вересня 2019 р.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати	
ПРЗ 1	Знання та розуміння сутності освіти як соціокультурного феномену, шляхи інноваційного розвитку сучасної системи освіти України в умовах реформаційних перетворень.
ПРЗ 4	Знання сучасних педагогічних технологій, методологічних підходів для формування компетентностей здобувачів освіти, модернізації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних особливостей

	учнів.
ПРЗ 11	Знає теоретичні основи процесів навчання, виховання і розвитку особистості здобувачів освіти закладів загальної середньої та фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти.
ПРУ 1	Уміння проектувати і запроваджувати сучасні педагогічні технології, форми, методи, засоби та підходи до навчання, організувати процес продуктивної взаємодії із здобувачами освіти та керувати ним.
ПРУ 11	Здатність до ефективної комунікаційної взаємодії, здорового способу життя, засвоєння нових знань, самоосвіти та професійного самовдосконалення.
ПРК 1	Володіння основами професійної культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.
ПРК 4	Організовує співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі закладу загальної середньої та фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти, інших професійних об'єднаннях).
ПРА 1	Усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності, здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії
ПРА 2	Відповідально ставиться до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	навчальна діяльність високої якості та відповідає всім вимогам, теоретичний зміст курсу освоєно повністю, без пробілів, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані на високому рівні, всі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їх виконання оцінено числом балів, близьким до максимального.
82-89	навчальна діяльність високої якості та відповідає всім основним вимогам, теоретичний зміст курсу освоєно повністю, без пробілів, необхідні практичні навички роботи в основному сформовані, всі передбачені програмою

	навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального.
74-81	навчальна діяльність якісна та відповідає більшості вимог, теоретичний зміст курсу освоєно повністю, без суттєвих пробілів, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки.
64-73	навчальна діяльність якісна та відповідає основним вимогам, теоретичний зміст курсу освоєно частково, але пробіли не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі види завдань виконані з помилками.
60-63	навчальна діяльність слабка та не відповідає більшості вимог, теоретичний зміст курсу освоєно частково, наявні деякі пробіли, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато навчальних завдань, що передбачені програмою навчання, не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	навчальна діяльність низької якості та не відповідає основним вимогам, теоретичний зміст курсу освоєно частково, наявні суттєві пробіли, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконано, або якість їх виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального.
1-34	навчальна діяльність низької якості та не відповідає вимогам, теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки.

Розподіл балів, які отримують студенти (ДФН)

Залік

Поточний контроль										КЗ	Сума	Загальна сума
Розділ 1		Розділ 2				Розділ 3		Розділ 4				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
2	3	2	3	5	5	5	5	2	3	20	55	100
Контроль самостійної роботи												

2	3	2	2	3	3	3	2	10	15		45	

T1, T2 ... T15 – теми розділів; K1... K3 – контрольні заходи

Розподіл балів, які отримують студенти (ЗФН)

Залік

Поточний контроль										КЗ	Сума	Загальна сума
Розділ 1		Розділ 2				Розділ 3		Розділ 4				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
				5	5		5	2		20	37	100
Контроль самостійної роботи												
4	6	4	5	3	3	8	2	10	18		63	

T1, T2 ... T15 – теми розділів; K1... K3 – контрольні заходи

Згідно з Положенням «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка», ухвалене рішенням вченої ради університету (протокол № 4 від 28.11.2022 р.), можливе зарахування результатів навчання з окремої теми/тем, розділу, індивідуального завдання (контрольної роботи) чи дисципліни в цілому, здобутих за цими видами освіти. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно переліку компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється у відповідності до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C	задовільно	
64–73	D		
60–63	E	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
35–59	FX		

			складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Для поточного контролю використовуються форми: усні опитування; обговорення теоретичних питань; проведення психодіагностичних методик, оброблення та аналіз їхніх результатів; виконання, обговорення та оцінювання практичних завдань; обговорення студентами виконаних індивідуальних навчально-дослідних завдань (у вигляді письмової роботи). Результати самостійної роботи контролюються з використанням технології дистанційного навчання.

Семестровий контроль – залік. Для підсумкового контролю знань у формі заліку використовується підсумкове тестування.

6. Програма навчальної дисципліни «Психологія освіти»

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ I. Методологічний вступ до психології освіти

Тема 1. Загальна характеристика психології освіти. Аналіз понять «психологія», «освіта», «психологія освіти». Психологія, її сутність та зміст. Освіта, її сутність та зміст. Психологія освіти як галузь психологічного знання. Об'єкт і предмет психології освіти. Функції та завдання психології освіти. Структура психології освіти. Місце психології освіти в системі психологічної науки. Зв'язок психології освіти з іншими галузями психології і педагогікою. Роль психології освіти як науки в житті суспільства, у професійній підготовці педагогічних кадрів.

Тема 2. Історія і методологія психології освіти. Історія психології освіти. Методологія психології освіти. Методологічні завдання, підходи та принципи психології освіти. Методи психології освіти. Класифікація методів психології освіти. Характеристика групи емпіричних методів психології освіти: спостереження, експеримент, інтерв'ю, анкетування, психодіагностичні методи. Використання тестів в дослідженнях з психології освіти. Інші класифікації методів психології освіти.

Розділ II. Психологічна характеристика освітнього процесу: психологія навчально-виховної та педагогічної діяльності

Тема 3. Психологія навчальної діяльності в закладах освіти: психологічні засади процесу навчання. Психологічна характеристика понять: учіння, наuczіння, навчальна діяльність, навчання. Психологія навчальної діяльності. Психологічна специфіка навчання дітей у дошкільному навчальному закладі. Психологія навчальної діяльності у закладах загальної середньої освіти. Позашкільна освіта: психологія навчальної діяльності за різними напрямками позашкільної освіти.

Психологія навчальної діяльності у закладах професійно-технічної освіти. Психологія навчальної діяльності у закладах вищої освіти. Освіта дорослих. Освітні моделі навчання дорослих. Психологія навчальної діяльності у закладах післядипломної освіти.

Тема 4. Психологічні засади процесу виховання, самовиховання, та перевиховання. Психологічна характеристика процесу виховання. Роль виховання в процесі формування мотивів і форм поведінки дитини. Закономірності та принципи виховання дошкільників. Дитячий колектив та його виховні можливості. Основні концепції та моделі виховання в сім'ї. Типологія сучасних сімей. Порушення сімейного виховання. Стиль сімейного виховання та його вплив на розвиток дитини. Психологічні проблеми самовиховання. Співвідношення навчання, виховання і самовиховання. Виховання та перевиховання. Специфіка виховання у кризові періоди життя дитини.

Тема 5. Психологічні основи педагогічних технологій. Поняття «педагогічна технологія». Класифікація педагогічних технологій. Стислий аналіз основних педагогічних технологій. Сучасні технології управління освітнім процесом. ІКТ технології. Активізація та інтенсифікація навчальної діяльності учнів. Проблемні методи навчання. Психолого-педагогічна сутність інтерактивних методів навчання. Сутність та психолого-педагогічна ефективність використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі. Психологічна сутність проектного навчання. Гуманістично та особистісно зорієнтовані технології (особистісно-зорієнтоване розвивальне навчання). Технології вільної освіти та природо-відповідні технології.

Тема 6. Психологія педагогічної діяльності. Загальна характеристика педагогічної діяльності. Психологічна структура педагогічної діяльності. Компоненти педагогічної діяльності. Психологічні особливості діяльності працівників професій «людина-людина». Психологічна характеристика суб'єктів педагогічної діяльності. Вимоги до професійної компетентності педагога. Педагогічна культура особистості педагога. Практична готовність педагога до професійної діяльності. Педагогічна майстерність. Стилі педагогічної діяльності. Поняття індивідуального стилю педагогічної діяльності. Психологічний аналіз педагогічного спілкування. Конфлікт у педагогічному спілкуванні. Педагогічний колектив як умова ефективності праці вчителя. Психологічного клімат в колективі. Стрес в професійній діяльності. Професійні деформації особистості. Поняття успіху в професійній діяльності. Динаміка професійного успіху. Специфіка підготовки майбутнього викладача до роботи з дорослими.

Розділ III. Психологічна характеристика суб'єктів освітнього процесу

Тема 7. Психологія здобувачів освіти. Психологічні особливості здобувачів дошкільної освіти: загальні закономірності психічного розвитку дитини у дошкільні роки. Критерії психічного розвитку дітей від народження до шести років. Основні психологічні проблеми дошкільників. Соціально-психологічна адаптація дошкільників. Причини та наслідки дезадаптації дітей дошкільного віку. Психологічний «портрет» дезадаптованої дитини. Основні форми роботи психолога з дезадаптованими дітьми.

Вікові психологічні особливості здобувачів освіти закладу загальної середньої

освіти. Психологія молодшого школяра. Психологічна готовність дитини до школи. Адаптація дитини до навчання в школі та мотивація навчання. Рівні адаптації першокласників до навчання. Чинники адаптації. Поняття дезадаптації. Мотивація навчання. Тривожність, агресивність та страхи молодших школярів. Довільність поведінки в молодшому шкільному віці. Педагогічна занедбаність дитини: сутність та характеристика поняття.

Психологічні труднощі підліткового віку. Особливості емоційної та мотиваційної сфери підлітків. Особливості дезадаптації в підлітковому віці. Девіантна поведінка підлітків. Класифікацію видів девіантної поведінки.

Психологічні особливості представників юнацького віку. Студентство як соціально-вікова група. Професійне навчання як провідний вид діяльності в студентському віці. Формування професійної спрямованості особистості студента. Формування професійних та особистісних якостей майбутнього фахівця. Соціально-психологічні явища в студентській групі та їх вплив на особистість кожного студента. Проблема лідерства. Соціально-психологічний клімат у групі та його вплив на її працездатність.

Психологічні особливості здобувачів професійно-технічної освіти. Вибір професії. Класифікація професій. Психологічні особливості взаємодії суб'єктів професійної діяльності. Психологічні особливості діяльності фахівця певного типу професії. Професійно важливі якості необхідні працівнику для ефективного виконання завдань професійної діяльності. Цілі навчання та діяльності (їх специфіка). Соціально-психологічні умови ефективної навчальної діяльності.

Психологічні особливості освіти дорослих. Дорослість як базова категорія андрагогіки. Розбіжності в поглядах на встановлення меж періодів дорослості. Періодизація стадій дорослості.

Тема 8. Психологія педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти. Психологічні особливості особистості вихователя закладу дошкільної освіти, вчителя закладу загальної середньої освіти, педагога. Психологічна культура педагога. Професійно-значущі якості сучасного педагога. Професійна та психологічна готовність педагога до навчання дітей з особливими освітніми потребами. Професіограма педагога. Структурно-ієрархічна модель особистості вчителя. Професійний розвиток педагога. Поняття про професійну деформацію особистості. Прояви професійної деформації педагога. Явище емоційного вигорання у педагогічній діяльності: сутність, фази, засоби подолання. Психологія педагогічного колективу. Соціально-психологічний клімат колективу і його основні показники.

Розділ IV. Психологія безпечного освітнього середовища.

Тема 9. Психологічна безпека освітнього середовища. Психологічна характеристика безпеки освітнього середовища. Психологічні чинники безпечного освітнього середовища, їх характеристика. Захищеність в освітньому середовищі. Комфортність в освітньому середовищі. Психотравмуючі ситуації у навчальному процесі закладу освіти; конфлікти у стосунках вчитель – учень, учень – учень, учень – батьки, тощо; проблема адаптації; атмосфера конкуренції між однолітками; надмірна вимогливість педагогів, тощо. Протидія булінгу в закладах освіти. «Академічна доброчесність». Показники дотримання академічної доброчесності

викладачами та здобувачами освіти. Форми відповідальності за порушення безпеки освітнього середовища та норм академічної доброчесності учасниками освітнього процесу у ЗВО.

Тема 10. Психологія безпечного освітнього простору в умовах спеціально організованого навчання, інклюзії. Інклюзія. Соціальна інклюзія. Інклюзія в освіті. Діти з особливими освітніми потребами. Інклюзивна освіта: мета, завдання, функції, принципи, базові цінності. Інклюзивний навчальний заклад. Основні принципи інклюзивного навчання. Команда супроводу. Основні напрямки супроводу. Умови адаптації дитини до освітнього середовища. Психологічні загрози інклюзії. Психологічні умови безпечного інклюзивного навчання учнів з обмеженими можливостями здоров'я. Індивідуальна програма розвитку (ІПР) дитини: індивідуальний курикулум. Психологія диференційованого викладання. Ознаки небажаної поведінки. Поведінкове втручання. Ресурсна кімната. Психологічні рекомендації із супроводу та взаємодії з дитиною з особливими освітніми потребами.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	практичні	консультації	самостійна робота		лекції	практичні	консультації	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ І. Методологічний вступ до психології освіти										
Тема 1. Загальна характеристика психології освіти	8	1	1		6	8				8
Тема 2. Історія і методологія психології освіти.	8	1	1		6	8				8
Разом за розділом І.	16	2	2		12	16				16
Розділ ІІ. Психологічна характеристика освітнього процесу: психологія навчально-виховної та педагогічної діяльності										
Тема 3. Психологія навчальної діяльності в закладах освіти: психологічні засади процесу навчання.	8	1	1		6	9	1			8

Тема 4. Психологічні засади процесу виховання, самовиховання, та перевиховання.	8	1	1		6	8				8
Тема 5. Психологічні основи педагогічних технологій.	10	2	2		6	10	1	1		8
Тема 6. Психологія педагогічної діяльності.	10	2	2		6	9		1		8
Разом за розділом II.	36	6	6		24	26	2	2		32
Розділ III. Психологічна характеристика суб'єктів освітнього процесу										
Тема 7. Психологія здобувачів освіти.	10	2	2		6	8				8
Тема 8. Психологія педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти.	10	2	2		6	10	1	1		8
Разом за розділом III	20	4	4		12	18	1	1		16
Розділ IV. Психологія безпечного освітнього середовища										
Тема 9. Психологічна безпека освітнього середовища.	8	1	1		6	10	1	1		8
Тема 10. Психологія безпечного освітнього простору в умовах спеціального організованого навчання, інклюзії.	8	1	1		6	8				8
Разом за розділом IV.	16	2	2	2	12	18	1	1		16
Усього годин	90	14	14	2	60	90	4	4		82

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Розділ I. Методологічний вступ до психології освіти			
1	Тема 1. Загальна характеристика психології освіти	1	

2	Тема 2. Історія і методологія психології освіти.	1	
Розділ II. Психологічна характеристика освітнього процесу: психологія навчально-виховної та педагогічної діяльності			
3	Тема 3. Психологія навчальної діяльності в закладах освіти: психологічні засади процесу навчання.	1	
4	Тема 4. Психологічні засади процесу виховання, самовиховання та перевиховання.	1	
5	Тема 5. Психологічні основи педагогічних технологій.	2	1
6	Тема 6. Психологія педагогічної діяльності.	2	1
Розділ III. Психологічна характеристика суб'єктів освітнього процесу			
7	Тема 7. Психологія здобувачів освіти.	2	
8	Тема 8. Психологія педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти.	2	1
Розділ IV. Психологія безпечного освітнього середовища			
9	Тема 9. Психологічна безпека освітнього середовища.	1	1
10	Тема 10. Психологія безпечного освітнього простору в умовах спеціально організованого навчання, інклюзії.	1	
	Всього	14	4

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Виноградова В. Є., Юрченко В. І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. / В. Є. Виноградова, В. І. Юрченко. – 2-е вид. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 296 с. Режим доступу: <https://lira-k.com.ua/preview/12630.pdf>
2. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія : навчальний посібник / В. М. Поліщук. – 4-те вид., стер. – Суми : Університетська книга, 2019. – 352 с. / [електронний ресурс] Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29700/1/V_Polishchuk_WPP_IL.pdf
3. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. – К.: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. – 300 с. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf>
4. Теорія і практика інклюзивної освіти [навчально-методичний посібник] / Упорядник Бондар К. М. [2-ге вид., доп.]. – Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. – 170 с. Режим доступу: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/3544/1/%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%20%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D1%>

8F%D1%8F.pdf

5. Токарева Н. М. Шамне А. В. Вікова і педагогічна психологія : підручник [для студентів вищих навчальних закладів] / Н. М. Токарева, А. В. Шамне. – Київ, 2017. – 238 с. Режим доступу: <http://dglib.nubip.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/4347>
6. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ – 2000», 2019. – 264 с. Режим доступу: <http://navigator.rv.ua/wp-content/uploads/2019/10/Osnovy-inklyuzyvnoyi-pedagogyky-OK-2019.pdf>

Додаткові

1. Грень Л. М. Сучасна освіта України: державно управлінський аспект: монографія / Л. М. Грень, С. А. Вавренюк, П. І. Алієва. – Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2021. – 238 с. Режим доступу: <http://29yjm6.257.cz/bitstream/123456789/12629/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D1%8F%20%D0%92%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%A1.%D0%90..pdf>
2. Євтух М. Б. Педагогічна психологія: Підручник / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Н.В. Ладогубець, Т.В. Ільїна. – К.: Кондор-Видавництво, 2015. – 420 с. Режим доступу: http://lib.khnu.km.ua/fond/NOV/new09_2016/452863.pdf
3. Карпенко Є. Вікова та педагогічна психологія: Актуальні студії сучасних українських учених: навч. посібник. – Дрогобич: Посвіт, 2014. – 152 с. <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/348/1/Карпенко%20Є.%20вікова.pdf>
4. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія] / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко – К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. – 152 с. Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/719179/1/%D0%86%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B4%20%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%20%D0%B4%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8.pdf
5. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: Монографія. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. Агенство», 2012. – 200 с. http://lib.iitta.gov.ua/1651/1/Кокун_Моногр_12.pdf
6. Лук'янова Л. Б., Аніщенко О. В. Освіта дорослих: короткий термінологічний словник / Авт.-упор. Лук'янова Л.Б., Аніщенко О.В. К.; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – 108 с. Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/7697/1/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%20%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B8%D1%85.pdf
7. Мельник І. С. Педагогічна психологія: дошкільний вік. Навчальний посібник для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта». – К.: Київський університет

- імені Бориса Грінченка, 2013. – 128 с. Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27941/1/I_Melnyk_PP_posibnuk_2013.pdf
8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
9. Освіта дорослих теоретичні і методологічні засади: [монографія] / авт. кол.: Лук'янова Л. Б., Сігаєва Л. Є., Аніщенко О. В., Зінченко С. В., Баніт О. В., Лапаєнко С. В., Василенко О. В. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 272 с. Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/11193/1/%D0%9A%D0%9E%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A2%D0%98%D0%92%D0%9D%D0%90%20%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF_%20%D0%94%D1%80%D1%83%D0%BA.pdf
10. Психологічна безпека особистості: міжнародна колективна монографія / за заг. ред. І. В. Волженцевої. – Переяслав (Київ. обл.), 2020. – 550 с.
11. Психологія стресу: підручник / Л. Б. Наугольник. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 324 с. / [електронний ресурс]
Режим доступу: https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F_%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83.pdf
12. Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю: монографія / [Єгорова Є. В., Засць І. В., Ігнатівич О. М., Кобченко В. І., Литвинова Н. І., Марченко І. Б., Мерзлякова О. Л., Синявський В. В., Шевенко А. М., Татаурова-Осика Г. П., за ред. О. М. Ігнатівич] – К.: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2016. – 487 с. Режим доступу: <http://ipood.com.ua/e-library/psihologo-pedagogichni-tehnologi-vidboru-uchnivsko-molodi-do-vnz-pedagogichnogo-profiliju>
13. Протидія булінгу в закладі освіти: системний підхід. Методичний посібник. / Андрєєнкова В. Л., Мельничук В. О., Калашник О. А. – К.: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. – 132 с. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/protidia-bulingu/2019-11-25-protydiy-bulliny.pdf>
14. Рекомендації студентам щодо активного навчання в умовах онлайн-освіти: навч.-метод. посіб. / Василенко А. К., Іванова І. Б., Кириленко В. Г., Кондукоцова Н. В. – К.: Університет «Україна», 2020. – 85 с. Режим доступу: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/443948/mod_resource/content/1/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BC%20%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE%20%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B2%20%D1%83%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%85%20%D0%BE%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf

15. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч. посіб. / О. А. Столярчук. – Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. – 136 с. / [електронний ресурс]. Режим доступу:
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19502/1/O_Stoliarchuk_PSS_IL.pdf
16. Сучасні соціальні технології в освіті : Колективна монографія / [[кол.авт.] за заг. ред. Наталії Сейко]. – Житомир : Вид. О.О. Євенок, 2018. – 332 с. Режим доступу:
<http://eprints.zu.edu.ua/32727/1/%D0%96%D0%94%D0%A3%20%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0%20%D0%905.pdf>
17. Цюман Т. П., Бойчук Н. І. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. – К., 2018. – 56 с. Режим доступу:
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/protidia-bulingu/21kbos.pdf>
18. Щербакова І. М. Психодіагностика професійного самовизначення особистості : навч.-метод. посіб. / І. М. Щербакова, Г. А. Стадник. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 324 с. Режим доступу: <https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/62-1.pdf>

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про освіту». Режим доступу:
<http://ru.osvita.ua/legislation/law/2231/>
2. Закон України «Про вищу освіту». Режим доступу:
<http://ru.osvita.ua/legislation/law/2235/>
3. Закон України «Про загальну середню освіту». Режим доступу:
<http://ru.osvita.ua/legislation/law/2232/>
4. Закон України «Про позашкільну освіту». Режим доступу:
<http://ru.osvita.ua/legislation/law/2241>
5. Закон України «Про професійно-технічну освіту». Режим доступу:
<http://ru.osvita.ua/legislation/law/2245/>
6. Державний стандарт базової середньої освіти. Режим доступу:
<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-89>
7. Концепція «Нової української школи». Режим доступу:
https://drive.google.com/file/d/1aJCZ_Vy1qlMhalPC3y4_vKgV-mB_aVry/view
8. Професійний стандарт вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти; вчителя закладу загальної середньої освіти; вчителя з початкової освіти. Режим доступу:
<https://skole.irc.org.ua/news/14-27-47-12-01-2021/>
<https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=8737> – дистанційний курс на Moodle СумДПУ.
9. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» <http://gntb.gov.ua/files/sibid.pdf>

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Нормативні документи МОН України.
2. Підручники та навчальні посібники, зазначені у списку літератури.
3. Мультимедійні презентації.
4. Елементи дистанційного навчання.
5. Психодіагностичні методики.
6. Тестові завдання для комп'ютерного контролю.